

VITA MARINA

Zeebiologische documentatie
Verschijnt maandelijks
23e jaargang nr. 11 - nov. 1973
INHOUD: 8 bladzijden
AQUARIOLOGIE pag. 21 — 24
VELDWERK: pag. 81 — 82
VARIA MARITIMA: pag. 255—256

RADIO VERONICA EN DE MALACOLOGIE

door B. Entrop

In de stormnacht van 2 april j.l. slaat het anker los en raakt het motorloze zendschip stuurloos op drift. De volgende dag strandt het schip op het strand ten zuiden van de Scheveningse haven. Vooral jonge mensen willen nu wel eens het schip — hun schip Veronica — van dichtbij bekijken. Ook nu doet de zender zijn traditie van popzender voortleven, want reeds van veraf schetteren de klanken van hitparade singles over de rust van het voorjaarsstrand. Slechts de rollers van de branding en wat meeuwgekrijs proberen aan het geheel nog wat biologische klank te verlenen.

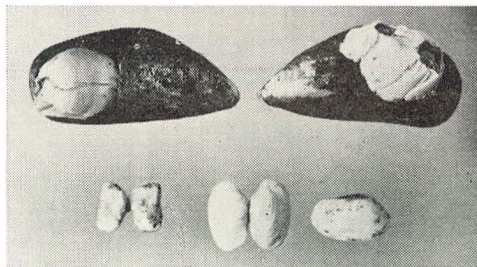
Toch is er biologisch aan de Veronica wel wat te beleven, want elke mariene bioloog weet dat scheepswanden heel geliefde substraten zijn, waarop menig zeedier en zeewier zich graag vasthechten.

Met die gedachte bracht ik ook een bezoek aan het schip op het droge.

Het schip ligt normaliter ongeveer 5 mijl uit de kust van Scheveningen voor anker en we zouden het op kunnen vatten als een klein, drijvend eiland. Met mij waren er meer die belangstelling hadden voor de flora en fauna van de scheepshuid, al hoewel deze bij de jeugd onttaarde in de bezigheid om met behulp van aangespoelde planken zoveel mogelijk materiaal van de huid te schrappen, zonder er verder enige aandacht aan te schenken.

Een enkeling vroeg mij of de mossels eetbaar waren; dames riepen oei bij het zien van vele zeesterren, weer anderen vonden het maar een vieze troep en velen zullen zich afgevraagd hebben, wat die dwaas allemaal in die kleine plasticzakjes stopte. De „begroeiing” van de gehele romp, was in twee zônes te verdelen. De bovenste werd gevormd door groenalgen, die gezien het vroege voorjaar nog wat schraaltjes ontwikkeld waren. Zij reikte tot aan de waterlijn en vertoonde — afgezien waarschijnlijk van eencelligen — verder geen dierlijk macroleven.

Onder deze groene gordel strekte zich een enorm mosselveld tot aan de kiel toe uit. De mosselen-*Mytilus edulis* L. hadden zich mooi kunnen ontwikkelen en nauwelijks was een min of meer gedefformeerd exemplaar te bekennen. Forse mosselen — 7-9 cm groot — waarvan sommigen prachtige gele stralende banden droegen, vormden een aaneengesloten tapijt, waarop zeesterren *Asterias rubens* L. in groepen bijeen zaten of traag rondkropen. Zij behoefden immers niet veel moeite te doen om het zo rijkelijk aanwezige voedsel te bemachtigen.

Mollusken van Radio Veronica.

Boven: Mosselen — *Mytilus edulis* L. met zeepokken — *Balanus improvisus* Darwin.
Onder links: Rotsboorder - *Miatella artica* (L).

Midden en rechts: Tapijtshellpen - *Venerupis pullastra* (Montagu).

Vele mosselen droegen grote zeepokken. Sommigen zaten als solitaire exemplaren op de mosselen, anderen waren tegen elkaar aangeleund en daardoor wat minder fraai van vorm geworden. Het was de zee-pok *Balanus improvisus* Darwin.

Opvallend was dat onder de mosselen geen enkel exemplaar aangetroffen werd, van de forma galloprovincialis, de vorm waarvan de achterrand sterk verhoogd is en naar de onderrand meer cirkelvormig verloopt.

De mosselen van de Veronica waren eerder slank te noemen.

Wie schetst echter onze verbazing, toen we bij het lostrekken van enkele mosselkluiten tussen de byssusdraden nog twee andere bivalven ontdekten en wel de tapijtschelp — *Venerupis pullastra* (Montagu) en de noorse rotsboorder — *Hiatella arctica* (L.). De noorse rotsboorders waren vrij klein — ongeveer 15 mm terwijl ook de tapijtschelpen met afmetingen tussen 17 en 24 mm ver beneden de maat bleven van exemplaren, die we in Zeeland of aan de Franse kust vinden.

Het is natuurlijk wel moeilijk, zo niet onmogelijk te bepalen, hoe oud deze exemplaren waren. Het kunnen heel goed juveniele exemplaren geweest zijn, die zeker het plan hadden nog verder te groeien.

Tussen de mosselkluiten zaten honderden kleine zeeappels — *Psammechinus miliaris* (Gmelin). Op het eerste gezicht vielen zij niet eens zo sterk op tussen het geweldige mosselentapijt.

Het is duidelijk, dat zowel de noorse rotsboorders als de tapijtschelpen, niet in dit gezelschap van mosselen, zeesterren, zeeappels e.d. verwacht werden. De tapijtschelp leeft normaal in de zandbodem, die liefst wat grof van structuur moet zijn, soms in hout of veen en dan speciaal in oude boorgaten van boormossels.

De rotsboorders, kunnen in steen aangetroffen worden, maar daarnaast vinden we

ze vaak verscholen tussen kalkkokerwormen, welke zich op noordhorens of andere schelpen hebben vastgezet.

Uit de aanwezigheid van al deze verschillende diersoorten op de scheepswand van de Veronica blijkt heel duidelijk, dat het diersoorten zijn, die over pelagische larven beschikken. Dit zijn larven die een tijdje in de bovenste waterlagen leven en deel van het plankton uitmaken, om later naar de bodem te zinken, waar de ontwikkeling tot volwassen dier wordt voltooid. In het larvenstadium hebben zij zich aan de Veronica vastgeklampt, die met zijn flora en fauna een fraai drijvend biotoop is geworden.

Stellig zullen de mosselen zich het eerst op de scheepswand gevestigd hebben. Zij konden zich gemakkelijk met hun byssusdraden voor anker leggen. Later zullen de larven van rotsboorders en tapijtschelpen zich tussen de jonge mosselen gevestigd hebben. De tapijtschelpen droegen allemaal vele hechtschijfjes van byssusdraden. Zij konden zich niet ingraven, maar werden door de mosselen op hun plaats gehouden.

Misschien kan dit verhaal een tip zijn om gestrande of „dokkende” schepen in de gaten te houden.

OOK BRUINWIJEREN ZIEN GROEN

Dat bruinwieren ook chlorophyl bevatten en dientengevolge het proces van de fotosynthese plegen, zoals alle groene planten doen, valt niet op. Toch kunnen we de aanwezigheid van chlorophyl wel aantonen, door een bruinwier b.v. knotswier - *Ascophyllum nodosum* (L.) of gezaagde zeeëik - *Fucus serratus* L. in een 70% alcohol oplossing te hangen. Uit het wier lost dan een bruine kleurstof op en het wier wordt groen. Het chlorophyl lost niet op en werd in levende toestand aan het oog onttrokken door het bruine pigment.